

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાતની વડી અદાલતમાં

સ્પેશિયલ ક્રિમિનલ અપિલકેશન નં. ૨૪૧૮/૨૦૦૮

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી બી.એન. કારિયા

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	

=====

દશરથસિંહ લક્ષ્મણસિંહ મકવાણા....અરજદાર(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને ૧....સામાવાળા(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફથી શ્રી આશિષ એમ. ડગલી, એડવોકેટ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨ તરફથી શ્રી એન.વી. ગાંધી, એડવોકેટ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફથી શ્રી કે.પી. રાવલ, એ.પી.પી.

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી બી.એન. કારિયા

તારીખ : ૧૫/૦૬/૨૦૧૭

સીએવી ચુકાદો

૧. અરજદાર-મૂળ આરોપીએ ધ કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર, ૧૯૭૩ {સંક્ષેપમાં "સીઆરપીસી"} ની કલમ ૪૮૨ હેઠળ ક્રિમિનલ રિવિઝન અપ્લિકેશન નં. ૨૫/૨૦૦૮ અને ક્રિમિનલ રિવિઝન અપ્લિકેશન નં. ૨૬/૨૦૦૮ માં તારીખ ૧૬.૦૮.૨૦૦૮ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલ હુકમ તેમજ ઈન્ડિયન પીનલ

કોડની કલમ ૪૨૦ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ, ફર્સ્ટ ક્લાસ, પ્રાંતિજ સમક્ષ નોંધાયેલ ફરિયાદ, એટલે કે ક્રિમિનલ કેસ નં. ૧૦૨૫/૨૦૦૫ માંથી ઉદ્ભવતી તારીખ ૧૭.૦૩.૨૦૧૬ ની ડિસ્ચાર્જ અપ્લિકેશન નીચે વિદ્વાન જેએમએફસી દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ હુકમને રદ અને બાતલ કરવા માટે હાલની અપ્લિકેશન દાખલ કરેલ છે.

૨. કેસની ટૂંકી હકીકતો એવી છે કે ફરિયાદ કરનાર વાઘપુર ગામ, તા: પ્રાંતિજ, જિલ્લો: સાબરકાંઠાના વતની છે અને ખેતીકામ કરે છે તથા વાઘપુર સેવા સહકારી મંડળી [સંક્ષેપમાં ‘મંડળી’] માં મંત્રી તરીકે સેવાઓ આપે છે અને જ્યારે, બનાવ સમયે, અરજદાર/આરોપી સાબરકાંઠા ડિસ્ટ્રિક્ટ સેવા કો-ઓપરેટિવ બેંક લિમિટેડ, પ્રાંતિજ શાખામાં લોન ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે ફરજ બજાવતા હતા. એક જ ગામના રહેવાસી અને લોન ઇન્સ્પેક્ટર હોવાના કારણે આરોપી વારંવાર મંડળી ખાતે આવતા હતા અને તેનાથી તેમણે ફરિયાદ કરનાર સાથે સંબંધો કેળવ્યા હતા. એક તબક્કે, કારખાનું સ્થાપવા માટે રૂ. ૨૦ લાખની રકમની સગવડ કરી આપવા ફરિયાદ કરનારે વિનંતી કરી હતી અને તેથી, ફરિયાદ કરનાર અને તેમના ચેરમેને મંડળીના સભ્યોના નામે લોનની રકમની વ્યવસ્થા કરી હતી અને તા. ૦૧.૦૪.૨૦૦૩ ના રોજ જરૂરી લોનના કાગળો મેળવીને આરોપી વ્યક્તિને સોંપ્યા હતા. લોન ઇન્સ્પેક્ટર હોવાના કારણે, અરજદારે સદર રકમ માટેની લોન મંજૂર કરાવી હતી અને સમગ્ર રકમની ઉચાપત કરી હતી. લોન મંજૂર થતાં, ફરિયાદ કરનાર અને મંડળીના ચેરમેને ચેકો પર પોતાની સહીઓ કરી હતી, જે

આરોપીને સોંપવામાં આવ્યા હતા, જેમણે બદલામાં, સંબંધિત બેંકમાંથી નાણાં વટાવ્યા હતા, પરંતુ લોનની સદર રકમ ચૂકવી ન હતી. મંડળીના સભ્યો તેમજ ચેરમેને સામાવાળા નં. ૨ પર દબાણ કર્યું હતું, જેથી તેના પ્રત્યુત્તરમાં, સામાવાળા નં. ૨ એ તા. ૧૦.૦૩.૨૦૦૫ ના રોજ રૂ. ૨૦ લાખનો ચેક આપ્યો હતો.

૨.૨ સદર ચેક રજૂ કરતાં, સંબંધિત બેંક તરફથી જણાવવામાં આવ્યું હતું કે સદર ચેક ‘ખાતું બંધ છે’ ના શેરા સાથે નકારાયો હતો, અને તેથી, સામાવાળા નં. ૨ એ ફરિયાદ કરનાર અને મંડળીના સભ્યો સાથે છેતરપિંડી આચરી હતી.

૨.૩ તેમના અપ્રમાણિક અને દૂષિત કૃત્યના કારણે, ફરિયાદ કરનારે વિદ્વાન જેએમએફસી, પ્રાંતિજ સમક્ષ સામાવાળા નં. ૨ વિરુદ્ધ ફોજદારી કેસ દાખલ કર્યો હતો અને તે ક્રિમિનલ ઇન્કવાયરી કેસ નં. ૧૬/૨૦૦૫ તરીકે નોંધાયો હતો, અને ત્યારપછી, વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટે સીઆર.પી.સી. ની કલમ ૧૫૬(૩) હેઠળ હુકમ કરવા મહેરબાની કરી હતી, જેની તપાસ પીએસઆઈ, પ્રાંતિજ દ્વારા કરવામાં આવી હતી અને પુરાવા એકત્ર કર્યા પછી, તપાસ કરનાર અધિકારીએ તા. ૦૭.૦૭.૨૦૦૫ ના રોજ સામાવાળા નં. ૨ વિરુદ્ધ ચાર્જશીટ ફાઇલ કરી હતી અને તેથી, વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટે સામાવાળા નં. ૨ વિરુદ્ધ સમન્સ ઇશ્યૂ કરવા મહેરબાની કરી હતી. ત્યારપછી, તેમણે સીઆરપીસી ની કલમ ૨૩૯ હેઠળ ડિસ્ચાર્જ અપ્લિકેશન દાખલ કરી હતી, જેમાં વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટે સદર ડિસ્ચાર્જ અપ્લિકેશન મંજૂર કરવા મહેરબાની કરી હતી.

૨.૪ વિદ્વાન જેએમએફસી, પ્રાંતિજના હુકમથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ થઈને, મૂળ ફરિયાદ કરનાર અને ગુજરાત રાજ્યએ વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ, સાબરકાંઠા મુ. હિંમતનગર સમક્ષ ક્રિમિનલ રિવિઝન અપિલકેશન દાખલ કરી હતી, જે ક્રિમિનલ રિવિઝન અપિલકેશન નં. ૨૫/૨૦૦૮ અને ૨૬/૨૦૦૮ હતી અને રેકર્ડ પર ઉપલબ્ધ હકીકતો અને સાધન-સામગ્રીને ધ્યાને લેતાં, વિદ્વાન ન્યાયાધીશે તા. ૧૬.૦૯.૨૦૦૮ ના રોજ ફરિયાદ કરનાર અને રાજ્યની સદર રિવિઝન અપિલકેશન રદ કરવા મહેરબાની કરી હતી.

૩. અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી આશિષ એમ. ડગલી, સામાવાળા નં. ૨ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી એન.વી. ગાંધી અને સામાવાળા નં. ૧-રાજ્ય તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એ.પી.પી. શ્રી કે.પી. રાવલને સાંભળવામાં આવ્યા.

૪. અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી આશિષ એમ. ડગલીએ રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન ન્યાયાધીશે મંડળીના સભ્ય એવા સાક્ષી એટલે કે લક્ષ્મણભાઈ દીપસિંહના નિવેદનને ધ્યાને લેવું જોઈતું હતું, જેમણે ફરિયાદ કરનારના કેસને સંપૂર્ણપણે સમર્થન આપ્યું છે અને એ બાબત પણ ધ્યાને લેવી જોઈતી હતી કે ગામમાં એક કારખાનું સ્થાપવાના હેતુસર આરોપી વ્યક્તિઓને રૂ. ૨૦ લાખની રકમ સોંપવામાં આવી હતી, જેમાં ગામના સંખ્યાબંધ લોકો પોતાની રોજીરોટી કમાવવાના હતા. વિદ્વાન ન્યાયાધીશે એ હકીકત ધ્યાને લીધી નથી કે ફરિયાદ કરનારે સામાવાળા નં. ૨ વિરુદ્ધ ધ નેગોશિયેબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ્સ એક્ટની

કલમ ૧૩૮ હેઠળ કાર્યવાહી શરૂ કરી છે, કારણ કે અરજદારને આપવામાં આવેલ ચેક ‘ખાતું બંધ છે’ ના શેરાના કારણે નકારાયો હતો અને એ હકીકત પણ ધ્યાને લીધી નથી કે આરોપી વ્યક્તિએ નામદાર કોર્ટ સમક્ષ દર મહિનાની ૧ થી ૭ તારીખ વચ્ચેના સમયગાળામાં રૂ. ૨૫,૦૦૦/- નો માસિક હમો ચૂકવવાનો હતો. વળી, વિદ્વાન ન્યાયાધીશે એ હકીકત ધ્યાને લીધી નથી કે કલમ ૧૩૮ હેઠળની ફોજદારી કાર્યવાહીમાં, સામાવાળા નં. ૨ વિરુદ્ધ પ્રથમદર્શી કેસ જણાયો હોવાના કારણે વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટે ગુનાની નોંધ લીધી હતી અને સામાવાળા નં. ૨ ને સમન્સ જારી કર્યા હતા. વિદ્વાન ન્યાયાધીશે એવું ઠરાવવામાં કાયદાકીય ભૂલ કરી છે કે હકીકતો અને સંજોગોના સમાન સેટ પર બે ફરિયાદો થઈ શકતી નથી, જે કાયદાની જોગવાઈઓ મુજબ સંપૂર્ણપણે અયોગ્ય છે. વળી, આરોપીને ડિસચાર્જ કરવા માટેનો આ સમય પૂર્વેનો તબક્કો છે કારણ કે આ તબક્કે મુદ્દા પર નિર્ણય કરવા માટે કોર્ટ પાસે કોઈ ન્યાયિક પુરાવો ઉપલબ્ધ ન હતો અને તપાસના કાગળોના આધારે વિદ્વાન ન્યાયાધીશે ખોટી રીતે એવું ઠરાવ્યું હતું કે આરોપી નિર્દોષ હતા. વિદ્વાન ન્યાયાધીશ સામાવાળા નં. ૨ ના વર્તનનું મૂલ્યાંકન કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે, જેમણે બેંકના રૂ. ૨૦ લાખ લીધા છે જે જાહેર નાણાં છે અને તેમના ગુનાહિત ઇતિહાસને ધ્યાને લેવામાં પણ નિષ્ફળ રહ્યા છે. વળી, વિદ્વાન જેએમએફસી, પ્રાંતિજની કોર્ટમાં સામાવાળા નં. ૨ અને તેમના પુત્ર વિરુદ્ધ નેગોશિયેબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ્સ એક્ટની ૧૩૮ ની જોગવાઈઓ હેઠળ સંખ્યાબંધ ફોજદારી કેસો નોંધાયેલા છે અને આમ, તે સામાવાળા અને તેમના પુત્રનું દૂષિત (મેલાફાઈડ) આચરણ સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે.

પ. અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી આશિષ એમ. ડગલીએ વધુમાં એવી દલીલ કરી હતી કે વિદ્વાન ન્યાયાધીશ એ હકીકત ધ્યાને લેવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે કે સામાવાળા નં. ૨ એ બેંકમાંથી લીધેલ લોનની રકમની પોતાની કાયદેસરની જવાબદારી અદા કરવા માટે ફરિયાદ કરનારને તા. ૧૦.૦૩.૨૦૦૫ ના રોજ રૂ. ૨૦ લાખનો ચેક આપ્યો હતો અને તે બેંકને પરત કરવામાં આવ્યો હતો, અને આરોપી વ્યક્તિનું ખાતું બંધ કરવા માટે બેંકને જાણ કરવામાં આવી હોવાના કારણે અને આવી તમામ હકીકતો પણ રેકર્ડ પર હતી, જેનું વિદ્વાન ન્યાયાધીશે યોગ્ય મૂલ્યાંકન કર્યું નથી. વિદ્વાન ન્યાયાધીશ ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૪૧૫ ના ઘટકોનું મૂલ્યાંકન કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે અને કાયદાની જોગવાઈઓથી વિપરીત ઠરાવ્યું છે. વળી, આ આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા બેંકને મંડળીમાંથી રૂ. ૨૦ લાખની લોન લેવા બાબતે કરવામાં આવેલ પ્રલોભનનો સ્પષ્ટ કેસ છે અને સદર રકમ ગામના લોકોના લાભના હેતુ માટે વાપરવાની હતી, પરંતુ અંતે તેમણે સદર રકમની સંપૂર્ણપણે ઉચાપત કરી હતી અને તે રીતે મંડળીના સભ્યો અને સદર લોન મંજૂર કરનાર ચેરપર્સન સાથે છેતરપિંડી આચરી હતી. વિદ્વાન ન્યાયાધીશે સાક્ષીના નિવેદનને ધ્યાને લેવું જોઈતું હતું જે હાલના કેસમાં સામાવાળા નં. ૨ ની સંડોવણી સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે. સાક્ષીઓએ તપાસ એજન્સી સમક્ષ સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા પોતાના અંગત લાભો પૂરા કરવા માટે સમગ્ર રકમની ઉચાપત કરવામાં આવી હતી. વળી, સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા ખોટા વચનો આપીને હાલના અરજદારને ખૂબ જ ચતુરાઈપૂર્વક લલચાવવામાં આવ્યા હતા અને છેતરવામાં

આવ્યા હતા અને વધુમાં સામાવાળા નં. ૨ એ ચેક બાઉન્સ થશે તે હકીકત જાણવા છતાં પણ જાણીજોઈને હાલના અરજદારની તરફેણમાં ચેક આપ્યો હતો અને સામાવાળા નં. ૨ ના વર્તન તથા તેમની મોડસ ઓપરેન્ડી (કાર્યપદ્ધતિ) ને ધ્યાને લેતાં, હાલના અરજદારનો કેસ વિચારણાને પાત્ર છે. છેવટે, તેમના દ્વારા તેમાં માંગવામાં આવેલ અરજ મંજૂર કરીને હાલની અપિલકેશન ગ્રાહ્ય રાખવા વિનંતી કરવામાં આવી હતી.

૬. તેથી વિરુદ્ધ, સામાવાળા નં. ૨ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી એન.વી. ગાંધીએ રજૂઆત કરી હતી કે હાલની પિટિશન વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ક્રિમિનલ કેસ નં. ૧૦૨૫/૨૦૦૫ માં પસાર કરવામાં આવેલ હુકમમાંથી ઉદ્ભવે છે, જેની પુષ્ટિ રિવિઝનલ કોર્ટે ક્રિમિનલ રિવિઝન અપિલકેશન નં. ૨૫/૨૦૦૮ અને ૨૬/૨૦૦૮ માં પસાર કરેલા તેના સંયુક્ત હુકમથી કરી છે. જો કે, રિવિઝન અરજદારો પૈકીના એક એટલે કે રાજ્ય સરકારે હાલના સામાવાળા નં. ૨ ના સંબંધમાં (કવા) ડિસ્ચાર્જના હુકમોને પડકારતી આગળની કોઈ કાર્યવાહી દાખલ કરી નથી અને એવું જણાય છે કે સદર રિવિઝન અરજદાર-રાજ્ય સરકારે નીચેની અદાલતોના નિર્ણયનો સ્વીકાર કર્યો હતો. પરંતુ, સદર હુકમોથી અસંતુષ્ટ થઈને, મૂળ ફરિયાદ કરનાર એટલે કે અન્ય રિવિઝન અરજદારે હાલની પિટિશન દાખલ કરી છે. વળી, હાલના અરજદારે નેગોશિયેબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ ૧૩૮ હેઠળ ક્રિમિનલ કેસ નં. ૫૮૬/૨૦૦૫ પણ દાખલ કર્યો હતો અને ટ્રાયલ પૂર્ણ થયા પછી, એડિશનલ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ, ઈસ્ટ ક્લાસ, પ્રાંતિજે સામાવાળા

નં. ૨ ને તેમની સામે મૂકવામાં આવેલા આરોપોમાંથી નિર્દોષ છોડી મૂક્યા છે. હાલના ફરિયાદ કરનાર-સામાવાળા નં. ૨ તે સમયે શ્રી વાઘપુર ગ્રુપ સેવા સહકારી મંડળી લિમિટેડના મંત્રી હતા, જેઓ ડિસ્ટ્રિક્ટ રજિસ્ટ્રાર, સહકારી મંડળીઓ, જિલ્લો: સાબરકાંઠા મુ. હિંમતનગર દ્વારા આઈપીસી ની કલમ ૪૦૮ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે દાખલ કરવામાં આવેલી ફરિયાદના અનુસંધાને શરૂ કરાયેલી ફોજદારી કાર્યવાહીનો સામનો કરી રહ્યા છે, જેમાં એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે હાલના અરજદારે સદર મંડળીના ભંડોળમાંથી રૂ. ૧૦,૭૫,૯૪૨/- ની કાયમી અને રૂ. ૧૦,૦૦૦/- ની કામચલાઉ ઉચાપત કરી હતી. વળી, વિદ્વાન ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા તારણો મુજબ, અરજદારે વિદ્વાન ડિસ્ટ્રિક્ટ રજિસ્ટ્રાર સમક્ષ પોતાનો ગુનો કબૂલ કર્યો હતો. પોતાની સામે નોંધાયેલી ફરિયાદમાંથી પોતાને બચાવવા માટે જ, ફરિયાદ કરનાર-અરજદારે સામાવાળા નં. ૨ સામે ખોટી ફરિયાદ દાખલ કરી છે. છેવટે, તેમના દ્વારા હાલની પિટિશન રદ કરવા વિનંતી કરવામાં આવી હતી.

૭. સામાવાળા નં. ૨ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એ.પી.પી. શ્રી કે.પી. રાવલે અરજદારો તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એડવોકેટ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલોને સમર્થન આપ્યું હતું અને ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે સામાવાળા નં. ૨ સાબરકાંઠા ડિસ્ટ્રિક્ટ સેવા કો-ઓપરેટિવ બેંક લિમિટેડમાં લોન ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે ફરજ બજાવતા હતા ત્યારે તેમના દ્વારા મોટી રકમની ઉચાપત કરવામાં આવી હોવાથી તેઓ પ્રથમદર્શી રીતે આઈપીસી ની કલમ ૪૨૦ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર

ગુનામાં સંડોવાયેલા છે. તપાસ કરનાર અધિકારી દ્વારા નોંધવામાં આવેલા સાક્ષીઓના નિવેદનો ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપે છે, તેમ છતાં આ તબક્કે તેને ધ્યાને લેવામાં આવ્યા નથી. આરોપી સામે પ્રથમદર્જી કેસ બને છે અને તેથી, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ તેમજ ક્રિમિનલ રિવિઝન અપિલકેશન નં. ૨૫/૨૦૦૮ અને ક્રિમિનલ રિવિઝન અપિલકેશન નં. ૨૬/૨૦૦૮ માં રિવિઝનલ કોર્ટ દ્વારા તેમને આરોપોમાંથી મુક્ત કરવાની પુષ્ટિ કરતો પસાર કરવામાં આવેલ હુકમ ખામીયુક્ત અને ગેરકાયદેસર છે, અને તેમના દ્વારા નીચેની અદાલત દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા વાદગ્રસ્ત હુકમોને રદ અને બાતલ કરવા વિનંતી કરવામાં આવી હતી.

૮. સંબંધિત પક્ષકારો તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એડવોકેટોને વિગતવાર સાંભળવામાં આવ્યા.

૯. કેસની હકીકતો, સંબંધિત પક્ષકારો તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એડવોકેટો તેમજ ફરિયાદપક્ષ માટેના વિદ્વાન એ.પી.પી. દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોને ધ્યાને લેતાં, એવું જણાય છે કે નીચેની અદાલત એટલે કે વિદ્વાન જેએમએફસી, પ્રાંતિજ સમક્ષ ફરિયાદ કરનાર દ્વારા કરવામાં આવેલા કથનોના આધારે, આરોપી વિરુદ્ધ ક્રિમિનલ ઇન્કવાયરી નં. ૧૬/૨૦૦૫ નોંધવામાં આવી હતી. વધુમાં એવું જણાય છે કે સદર દાવાના કારણમાંથી, ફરિયાદ કરનાર દ્વારા સદર કોર્ટ સમક્ષ ૧૬મી એપ્રિલ, ૨૦૦૫ ના રોજ નેગોશિયેબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ્સ એક્ટની કલમ ૧૩૮ હેઠળ પ્રથમ ફોજદારી કેસ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. વિદ્વાન ન્યાયાધીશે

આરોપી સામે પ્રોસેસ જારી કરવા મહેરબાની કરી હતી અને ફોજદારી કેસ નોંધવામાં આવ્યો હતો, જે ક્રિમિનલ કેસ નં. ૫૮૬/૨૦૦૫ હતો. સદર દાવાના કારણ પર, સદર આરોપી સામે ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૪૨૦ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે અન્ય ક્રિમિનલ ઇન્કવાયરી નં. ૧૬/૨૦૦૫ નોંધવામાં આવી હતી. દલીલો દરમિયાન, સામાવાળા નં. ૨ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એડવોકેટે નેગોશિયેબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ્સ એક્ટની કલમ ૧૩૮ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનામાંથી આરોપીને નિર્દોષ છોડી મૂકતા આંક ૬૬ નીચે વિદ્વાન એડિશનલ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ, ફર્સ્ટ ક્લાસ, પ્રાંતિજ દ્વારા ક્રિમિનલ કેસ નં. ૫૮૬/૨૦૦૫ માં તા. ૨૮.૦૩.૨૦૧૬ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલ ચુકાદા અને હુકમની નકલ રજૂ કરી છે. ફરિયાદમાં પણ, ક્રિમિનલ કેસ નં. ૫૮૬/૨૦૦૫ માંની ફરિયાદની નકલ રેકર્ડ પર રજૂ કરવામાં આવી હતી. એવું પણ જણાય છે કે પ્રારંભિક તબક્કે, નેગોશિયેબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ્સ એક્ટની કલમ ૧૩૮ હેઠળ ફરિયાદ કરનાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ફરિયાદમાં આરોપી સામે આઈપીસી ની કલમ ૪૨૦ હેઠળ કોઈ પ્રોસેસ જારી કરવામાં આવી ન હતી. સદર હુકમને ફરિયાદ કરનાર દ્વારા એપેલેટ કોર્ટ સમક્ષ પડકારવામાં આવ્યો ન હતો. એવું પણ જણાય છે કે ફરિયાદ કરનાર પોતે મંડળીમાં મંત્રી તરીકે ફરજ બજાવતા હતા અને મંત્રી તરીકેની તેમની સેવાની મુદત દરમિયાન, મંડળીના સભ્યોની તરફેણમાં અમુક લોન મંજૂર કરવામાં આવી હતી, જેની ફરિયાદ કરનાર દ્વારા ઉચાપત કરવામાં આવી હતી. વળી, રજિસ્ટ્રાર ઓફ કો-ઓપરેટિવ સોસાયટીઝ, જિલ્લો: સાબરકાંઠા મુ. હિંમતનગર દ્વારા ફરિયાદ કરનાર વિરુદ્ધ આઈપીસી ની કલમ ૪૦૮ હેઠળ

શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે બીજી ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હતી. તપાસ કરનાર અધિકારી દ્વારા નોંધવામાં આવેલા નિવેદનો, અલબત્ત, ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપે છે. એવું જણાય છે કે તેમને હકીકતોનું કોઈ અંગત જ્ઞાન નથી, અને તેથી, સાક્ષીઓના નિવેદનોમાંથી જે ફલિત થાય છે તે મુજબ આઈપીસી ની કલમ ૪૨૦ હેઠળ કોઈ ગુનો બન્યો હોવાનું કહી શકાય નહીં. અદાલત દ્વારા ડિસચાર્જ માટેની અપિલિકેશનનો નિર્ણય કરતી વખતે પ્રથમદર્જી કેસ ધ્યાને લેવો જરૂરી છે. વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે યોગ્ય રીતે નિર્ણય કર્યો છે અને એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા છે કે હાલના આરોપીને આઈપીસી ની કલમ ૪૨૦ હેઠળ સંડોવતો કોઈ પ્રથમદર્જી કેસ બનતો ન હતો. આમ, વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ, સાબરકાંઠા મુ. હિંમતનગર દ્વારા ક્રિમિનલ રિવિઝન અપિલિકેશન નં. ૨૫/૨૦૦૮ અને ક્રિમિનલ રિવિઝન અપિલિકેશન નં. ૨૬/૨૦૦૮ માં આરોપીને ડિસચાર્જ કરતો પસાર કરવામાં આવેલ હુકમ, જેને ક્રિમિનલ કેસ નં. ૧૦૨૫/૨૦૦૫ માં આંક ૩૦ નીચે પસાર કરાયેલા હુકમ દ્વારા બહાલી આપવામાં આવી હતી, તેને ફરિયાદપક્ષ દ્વારા ક્યારેય પડકારવામાં આવ્યો નથી.

૧૦. વધુમાં, ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો પરથી જણાય છે કે છેતરપિંડીના કોઈ ઘટકો નથી એટલે કે, પ્રારંભિક તબક્કાથી જ આરોપી દ્વારા લોન લેનારાઓને કોઈ પ્રલોભન આપેલું હોવું જોઈએ. ફરિયાદમાં એવા કોઈ ચોક્કસ આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા નથી કે જેમના નામે લોન મંજૂર કરવામાં આવી હતી તે મંડળીના સભ્યો સાથે છેતરપિંડી કરવાનો આરોપીનો કોઈ અપ્રમાણિક

દર્શાવેલો હતો. ફરિયાદમાં છેતરપિંડીના કોઈ ઘટકો જણાતા ન હોવાની સ્થિતિમાં, ફરિયાદપક્ષ પાસે કોઈ રેકર્ડ ઉપલબ્ધ નથી.

૧૧. ઉપર અવલોકન કર્યા મુજબ, સાક્ષીઓના નિવેદનો છેતરપિંડીનો ગુનો રચવા માટે પૂરતા નથી. ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા કથનો પરથી એવું જણાય છે કે છેતરપિંડીનો આક્ષેપ ૮મી એપ્રિલ, ૨૦૦૩ થી ૨૦મી ઓક્ટોબર, ૨૦૦૪ વચ્ચેના સમયગાળા દરમિયાન રૂ. ૨૦ લાખની લોનની રકમ પર આધારિત છે, પરંતુ તપાસ એજન્સી દ્વારા સંબંધિત બેંકમાંથી ન તો લોનના કાગળો, ન તો લોનની રકમ કે ન તો લોન માટેનો ચેક જપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો તેમજ મંડળીના કોઈ હિસાબી ચોપડા પણ કબજે કરવામાં આવ્યા ન હતા. એ બાબત પણ નિર્વિવાદ છે કે લોનની રકમના ચેક પર ફરિયાદ કરનાર અને મંત્રી તથા ધારાસભ્ય તરીકે ચેરમેનની સહીઓ હોવાનું સ્વીકારાયેલ છે. પરંતુ, ફરિયાદ કરનાર દ્વારા હાલના આરોપીને લોનની સદર રકમ સોંપવામાં આવી હતી તેને સમર્થન આપતો કોઈ પુરાવો નથી. ફરિયાદ કરનાર દ્વારા તે મતલબનું કોઈ લખાણ મેળવવામાં આવ્યું ન હતું, કે આરોપીના કબજામાંથી મળી આવ્યું કે જપ્ત કરવામાં આવ્યું ન હતું. ક્રિમિનલ રિવિઝન અપ્લિકેશન નં. ૨૫/૨૦૦૮ અને ક્રિમિનલ રિવિઝન અપ્લિકેશન નં. ૨૬/૨૦૦૮ માં વિદ્વાન સેશન્સ જજ દ્વારા કાઢવામાં આવેલા તારણો પરથી એવું પણ જણાય છે કે લોનની મંજૂર થયેલી રકમ ફરિયાદ કરનાર અને ચેરમેન દીપસિંહ દ્વારા મેળવવામાં આવી હતી. સાક્ષીઓ પૈકી કોઈએ પણ લોનની રકમનો આંકડો દર્શાવ્યો નથી અને તેમણે

પોતાના નિવેદનમાં આરોપી દ્વારા કારખાનું સ્થાપવા અંગેની છેતરપિંડીની કોઈ વાત કહી નથી. તારણ પરથી એવું પણ જણાય છે કે મંડળીની રકમની ઉચાપત સંબંધે ઓડિટર દ્વારા ફરિયાદ કરનારનું કબૂલાતનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું. ફરિયાદ કરનારે ઓડિટર સમક્ષ પોતાના કબૂલાતના નિવેદનમાં સ્વીકાર્યું છે કે મંડળીનું રોજમેળ તેમના દ્વારા લખવામાં આવતું હતું. રોજમેળ મુજબની રકમ તેમના કબજામાં રહેતી હતી. તેઓ બેંક સાથે મંડળીના નાણાકીય વ્યવહારો સંભાળતા હતા. તેમના દ્વારા વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે તા. ૦૧.૦૪.૨૦૦૩ થી ૩૧.૦૩.૨૦૦૪ ના સમયગાળા માટે મંડળીમાં ઓર્ડિન્ટની કામગીરી હાથ ધરવામાં આવી હતી અને તેમણે રકમની ઉચાપત કરી હતી તથા કેટલાક સભ્યોની રકમ તેમના ખાતામાં જમા કરી ન હતી અને સદર રકમનો ઉપયોગ તેમણે પોતાના અંગત વપરાશ માટે કર્યો હતો. પ્રથમદર્શી રીતે, એવું માનવાને કારણ છે કે ફરિયાદ કરનારે પોતે જ ઉચાપતનો ગુનો આચર્યો છે, અને તેથી, તેમણે સામાવાળા નં. ૨ વિરુદ્ધ કોઈપણ દસ્તાવેજ પુરાવા વિના વિદ્વાન જેએમએફસી, પ્રાંતિજ સમક્ષ ખાનગી ફરિયાદ દાખલ કરી હતી. વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ દ્વારા ક્રિમિનલ રિવિઝન અપ્લિકેશન નં. ૨૫/૨૦૦૮ અને ક્રિમિનલ રિવિઝન અપ્લિકેશન નં. ૨૬/૨૦૦૮ માં આપવામાં આવેલા કારણો પરથી જણાય છે કે, હાલના ફરિયાદ કરનાર વિરુદ્ધ ક્રિમિનલ કેસ નં. ૮૫૩/૨૦૦૫ નોંધાયો હતો જેમણે ઓડિટર સમક્ષ ૧૨મી ઓગસ્ટ, ૨૦૦૪ તેમજ ૯મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૪ ના રોજ કબૂલાતનું નિવેદન આપ્યું હતું, જેમાં તેમણે રૂ. ૭,૯૫,૯૪૨/- ની રકમની ઉચાપત કરી હોવાનું સ્વીકાર્યું છે. બંને કબૂલાતના

નિવેદનો ધ્યાને લેતાં, કુલ રકમ રૂ. ૧૦,૭૫,૯૪૨/- થાય છે. આ ફરિયાદમાં, પોલીસ દ્વારા સભ્ય-સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા હતા; જેમાં વાઈસ-ચેરમેનના નિવેદનનો પણ સમાવેશ થાય છે અને તેમણે સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે હાલના ફરિયાદ કરનારે ઓડિટના સમયગાળા દરમિયાન ગુનાહિત વિશ્વાસઘાત કર્યો છે. તેથી, વિદ્વાન જેએમએફસી, પ્રાંતિજ અને વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ, સાબરકાંઠા મુ. હિંમતનગરે ક્રિમિનલ કેસ નં. ૧૦૨૫/૨૦૦૫ માં આંક ૩૦ નીચે અને ક્રિમિનલ રિવિઝન અપિલકેશન નં. ૨૫/૨૦૦૮ તથા ક્રિમિનલ રિવિઝન અપિલકેશન નં. ૨૬/૨૦૦૮ માં આરોપીને ગુનામાંથી મુક્ત (ડિસ્ચાર્જ) કરવાનો હુકમ યોગ્ય રીતે પસાર કર્યો છે.

૧૨. ઉપરોક્ત કારણોસર, નીચેની અદાલતો દ્વારા આરોપીને ડિસ્ચાર્જ કરવામાં કોઈ ગેરકાયદેસરતા આચરવામાં આવી નથી. તેથી, હાલની અપિલકેશન તદ્દનુસાર રદ કરવામાં આવે છે. વિદ્વાન જેએમએફસી, પ્રાંતિજ દ્વારા ક્રિમિનલ કેસ નં. ૧૦૨૫/૨૦૦૫ માં આંક ૩૦ નીચે પસાર કરવામાં આવેલા હુકમની પુષ્ટિ કરતો વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ, સાબરકાંઠા મુ. હિંમતનગર દ્વારા ક્રિમિનલ રિવિઝન અપિલકેશન નં. ૨૫/૨૦૦૮ અને ક્રિમિનલ રિવિઝન અપિલકેશન નં. ૨૬/૨૦૦૮ માં પસાર કરવામાં આવેલ હુકમ આથી કાયમ રાખવામાં આવે છે.

૧૩. ઉપરોક્ત મર્યાદા સુધી રુલ આખરી કરવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ નથી.

(બી.એન. કારિયા, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.